

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Формування ринкової економіки, наявність різних форм власності, розширення міжнародних економічних зв'язків українських підприємців є основою для впровадження в організацію бухгалтерського обліку облікової політики, яку підприємство визначає самостійно.

Поняття "облікова політика" закріплено законодавчо й офіційно введено до бухгалтерської термінології з початком реформи системи бухгалтерського обліку – 1 січня 2000 року. Статтею 1 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [1] облікову політику визначено як сукупність принципів, методів і процедур, які використовує підприємство для складання та подання фінансової звітності. Отже, головне призначення облікової політики – встановити найвигідніші для конкретного підприємства методи обліку та на їх підставі скласти фінансову звітність, що відповідає якісним характеристикам [2, с. 5].

Питаннями дослідження суті та порядку формування облікової політики, її основних методів та принципів, займалися такі науковці, як А. Г. Загородній., Г. О. Партин, Л. В. Чижевська, М. С. Пушкар, С. О. Ніколаєва, Т. В. Войтенко, М. Т. Щирба, Ф. Ф. Бутинець, Л. М. Кіндрацька та ін. У працях цих науковців розкриваються проблеми формування облікової політики, основних аспектів її реалізації в практичній діяльності підприємства. Однак, механізм формування та реалізації облікової політики підприємства залишається актуальним та потребує подальших досліджень.

Необхідність формування облікової політики підприємства в ринкових умовах безпосередньо пов'язана з переорієнтацією обліку на надання своєчасної, достовірної та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності не тільки зовнішнім, а й внутрішнім користувачам для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. В ринковій економіці бухгалтер повинен забезпечити контроль не лише за збереженням майна, але і за виконанням зобов'язань – власника свого підприємства. Формування облікової політики є важливим і непростим завданням, оскільки впливає на фінансові результати й ефективність діяльності підприємства [3, с. 25].

Облікова політика підприємства має враховувати такі важливі фактори, як: форму власності та організаційно-правову структуру підприємства; вид економічної діяльності, що зумовлює особливості та умови облікової роботи; параметри підприємства за обсягами діяльності, чисельності працюючих тощо; відносини з податковою системою, наявність пільг та умови їх отримання; умови забезпечення підприємства ресурсами та умови реалізації готової продукції; умови організації та стимулювання праці, відповідальності тощо.

Формування та реалізація облікової політики здійснюється на міжнародному рівні, на рівні держави, на рівні підприємства. Ці рівні взаємопов'язані між собою.

Формування облікової політики як на державному рівні так і на рівні підприємства здійснюється під впливом багатьох чинників, що зумовлюють різні аспекти регламентації облікової політики на кожному із представлених ієрархічних рівнів, а саме: міжнародна облікова політика; міждержавна облікова політика; державна облікова політика; галузева облікова політика (загальноекономічна ситуація в державі, рівень розвитку ринкових відносин, податкова політика, національні особливості, рівень інтеграції економіки у міжнародне та європейське співтовариство, юридичне середовище тощо); облікова політика підприємства (форма власності та організаційно-правова форма підприємства, вид діяльності, організаційна структура управління та наявність структурних підрозділів, особливості оподаткування виду діяльності, поточна та довгострокова мета підприємництва тощо) [4, с. 12].

Процес формування облікової політики підприємства включає декілька етапів, а саме: прийняття рішення про формування облікової політики; формування облікової політики;

документальне оформлення облікової політики; розгляд та затвердження облікової політики; ознайомлення та використання. Даний процес включає в себе вибір конкретного способу (методу, прийому) із загальних, зафіксованих у системі нормативного регулювання, а в протилежному випадку формування облікової політики полягає в розробці підприємством індивідуальних способів, виходячи із загальних вимог законодавства [5, с. 31-32].

Формування облікової політики підприємства залежить від інтересів різних груп користувачів облікової інформації і є одним з важливих етапів функціонування підприємства в ринкових умовах господарювання, адже від прийнятої облікової політики залежить не тільки фінансовий результат, а й фінансовий стан підприємства. Повне та правдиве подання інформації про фінансові результати і фінансовий стан підприємства у звітності значною мірою залежить від рівня формування та застосування облікової політики, яка би враховувала умови діяльності підприємства, організаційно-технологічні особливості тощо. Від уміло сформованої облікової політики залежить ефективність управління фінансово-господарською діяльністю підприємства та стратегія його розвитку на тривалу перспективу.

Отже, облікова політика – це не тільки сукупність способів ведення обліку, обраних відповідно до умов господарювання, але й вибір методики обліку, яка надає можливість використовувати різні варіанти відображення господарських операцій в обліку (залежно від поставленої мети). Облікова політика будь-якого підприємства повинна дотримуватись принципів організації бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

1. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. № 966 – XIV. 2. Карп’як Я.С. Організація обліку: навч. посібник / Я.С. Карп’як, В.І. Воськало, В.С. Мохняк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 368 с. 3. Пушикар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: Монографія. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – 25 с. 4. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: Монографія. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. – 373 с. 5. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства: навч. посібник / Т.М. Сторожук. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2015. – с. 240.